

ТЕСТИ ДЛЯ ТЕМАТИЧНОГО КОНТРОЛЮ (зразки)

8
В.М.

Речення із звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями)

1. Звертання – це

- а) слово, яке виражає ставлення мовця до висловленого ним повідомлення;
- б) слово, що називає особу або предмет, до якого звертаються з мовленням;
- в) чуже мовлення, передане дослівно, без змін.

Скласти (пригадати) й записати речення зі звертанням, звертання підкреслити (напр.: Україно! Ти для мене диво! (В.Симоненко). О земле рідна, Україно! У світі іншої нема (Д.Білоус). Зріднить нас, люди, Україна (В.Загороднюк). Ти в моєму серці, Україно, думою Шевченка гомониш (Б.Олійник). Тужу за вами, солов'ї Вкраїни! (М.Рильський). Віро Іванівно, спогадом перевисаю в класну кімнату, де цифри гудуть, як рої (Б.Олійник).

2. Звертання

- а) є головним членом речення;
- б) є другорядним членом речення;
- в) не є членом речення.

Скласти (пригадати) й записати речення зі звертанням; підкреслити в ньому всі члени речення (напр.: Діво Пресвята, надихни нас на мужність, розум і добро! (П.Аврахов). Сердешний Боже України, дітей своїх оборони (О.Мілов). Не загайся, калино, цвісти при вікні (П.Гірник). Гей, прокинься, Чураївно, чаром-піснею! (В.Кочевський). Огні нас кличуть, друже, звідусіль (М.Рильський).

3. Своє ставлення до повідомлюваного мовець виражає за допомогою

- а) вставних слів, словосполучень та речень;
- б) звертань;
- в) однорідних членів речення.

Скласти (пригадати) й записати речення зі вставним словом (словосполученням), підкреслити в ньому члени речення (напр.: Буває, часом сліпну від краси (Ліна Костенко). А може, то і є найголовніше, чого наш бідний зір не помічає? (В.Базилевський). А наш соловейко коли заспіває, здається, скресає Дніпро (Любов Забашта). Знов прибули до нашої шпаківні її, мабуть, торішні хазяї (М.Рильський). Ви багато знаєте, нівроку (М.Рильський). А може, пригадати диво-слово? (П.Ярмолюк). Тиха ніжність в твоїх очах не мені, на жаль, призначалась (А.Кордонець). Чи прийде час, коли пустомолоти залишаться, нарешті, без роботи? (В.Кочевський). Алхіміки, відомо всім, віками шукали філософський камінь (П.Біба).

4. Вставні речення виділяються

а) лапками;

б) дужками або тире;

в) двокрапкою та тире.

Скласти (пригадати) й записати речення, ускладнене вставним реченням (напр.: Здавна, кажуть добрі люди, ближніх Бог велів любити (Д.Білоус). Я тричі піч перехрестила (навчила мати так колись), щоб калачі усім на диворум'янцем гарно узялись (Марія Вайно). Дорога неблизька і нелегка (близькою і легкою не буває) (Б.Степанюк). На картині Сергія Васильківського козак Голота зображений на баскому коні (коня намалював відомий український художник-баталіст Микола Самокиш) серед привільного степу з рушницею в руці (З журн.). А дід-кобзар цей білий світ покинув (і справді білий, бо була зима) (Д.Білоус). Ми по сходах ступаєм, а ніч (мабуть, є щось чаклунське у ночі) зорі сипала прямо до віч (Б.Степанюк).

5. Поширене звертання є у реченні:

а) Дівчино, рибчино, не плач, не ридай! (С.Руданський);

б) Хотів би я, мамо, веселі пісні співати й сміятись, як діти (С.Черкасенко);

в) Це ти, моя зоряна батьківська хато, зринаєш сьогодні вві сні (Д.Білоус).

Скласти (пригадати) й записати речення з поширеним звертанням (напр.: Спи, засни, моя дитино, спи, моє маля. Зоре ж моя світанкова, палай наді мною! (А.Малишко). О краю мій рідний, о краю мій милий, я ниви твоєї маленький росток (П.Ярмоленко). Дзвени, предковічна бандуро моя! (А.Наталенко). Возрадуєсь, граде на Дніпровій кручі! (Б.Олійник).

6. Вставні слова до речі, крім того, отже, з іншого боку, по-перше, по-друге виражають

а) впевненість або невпевненість у повідомлюваному;

б) вказівку на джерело повідомлення;

в) послідовність викладу думок, зв'язок їх між собою.

Скласти й записати речення зі вставним словом, що виражає ввічливість (напр.: Спиніться! Будь ласка, спиніться! Навколо, будь ласка, скоріш подивіться (А.Костецький). Ти рушай у дорогу від самотності до людей! Люди є іще, дякувать Богу (Г.Калюжна). Поки що, пробачте, ми заслуговуємо на те, що маємо (Б.Олійник). Скажіть, будь ласка, ще не попадалась вам книжка Стуса, Стуса Василя? Болить у ній і небо, і земля (Антоніна Корінь).